

Umre Rehberi

Modern hayatın her geçen gün insanı dünya meşgaleleri içerisine biraz daha çekerek yalnızlaştırdığı, bireyselleştirdiği ve kendisini ekme noktasına ulaştıran değerlerden uzaklaştırdığı insan için dinin bireysel ve sosyal hayattaki işlevinin önemi gittikçe artmaktadır. İman, ibadet ve ahlak merkezinde tasnif edilen dinin temel argümanlarının birbiriyle olan ayrılmazlığı ve mahiyetlerindeki bütünlük bağlamında, inanan insanların fiiliyata aktardığı yaşayan dinin mahiyetini ve işlevlerini de yeniden gözden geçirmeye çalışan asrımızın Müslümanları insan için algılanan dinin ne kadar kaynağıyla uyum içerisinde olduğu dikkate alınması gerekmektedir.

Dinin temel iki kaynağı olan Kur'an ve sahih sünnetten hareketle gelişen dinî ilgi, algı ve fiiliyatlardaki istikamet yüce dinimiz İslam'ın evrensel rahmet iklimi altında yaşam alanı oluşturabilmek için elzemdir. Bu bağlamda doğru bilginin rehberliği ve bu manada ortaya konan çalışmalar önem arz etmektedir. Müslümanların inanç, ibadet ve ahlakî esaslarını Kur'an ve sahih sünnete göre tanzim etmelerine yardımcı olmak için hem bilimsel bağlamda hem de daha pratik kullanımı gözetilerek hazırlanmış pek çok çalışma önemli işlev görmektedir. Günümüz şartları içerisinde gelişen ihtiyaçları karşılayacak çalışmalar da gerekli olmaktadır. Yılda bir defa ve belki ömürde de bir veya birkaç defa yerine getirilebilen hac ve umre ibadeti özellikle belli bir süre içerisinde ve yoğun bir programlı gerçekleştirilmesi rehber mahiyetli çalışmaları önemli kılmaktadır.

Umre Rehberi ve Umre Duaları

Umre Rehberi, Hazırlayan: Dr. Ekrem Keleş, DİB Yay.
2. Baskı, Ankara 2008, 126 s.

Umre Duaları, Hazırlayan: Dr. Ekrem Keleş, DİB Yay.
2. Baskı, Ankara 2008, 151 s.

İslam'ın ibadetleri temel olarak bedenî, mali ve hem bedenî ve hem mali olmak üzere üç kategoride ele alınmaktadır. Bu üçüncü grup içerisinde yer alan ibadetlerden bir tanesi de umre ibadetidir. Ziyaret etmek anlamına gelen umre kelimesi, dinî bir terim olarak belirli zamana bağlı olmaksızın ihrama girerek Kâbe'yi tavaf etmek, Safa ile Merve arasında sa'y yapmak ve tıraş olup ihramdan çıkmak suretiyle yerine getirilen ibadet anlamına gelmektedir.

Müminlerin hayatlarında dönüm noktası teşkil eden umre ibadeti, kişinin manevî dünyasını geliştirmesi ve yenilenmesi için önemli bir fırsattır. Kişisel açıdan manevî gelişim yolculuğu olarak nitelendirilebilecek bu kutsal seyahatin amacına uygun bir şekilde gerçekleşebilmesi için, bilinçli bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığının yapmış olduğu hizmetlerden bir tanesi de hac ve umre organizasyonlarını gerçekleştirerek hac ve umre görevini ifa etmek isteyen insanların kolay ve verimli bir şekilde ibadetlerini bihakkın eda etmelerini sağlamaktır. İşte bu amaca yönelik yaptığı çalışmalardan bir tanesi de Dr. Ekrem Keleş tarafından hazırlanan ve Başkanlık yayınları arasında Halk Kitapları serisi içerisinde yer alan Umre Rehberi isimli çalışmadır.

Birtakım sıkıntıları ve maddi külfeti göze alarak karar verilen bu kutlu yolculuğa niçin çıkılır? Bu yolculuk kişiye neler kazandırmalıdır? Bu kutsal yolculuğun amacına uygun olarak gerçekleşebilmesi için nasıl hareket edilmelidir? Umre ibadeti nedir ve nasıl yapılır? Bu ibadetteki fiil ve davranışların anlamı nedir? gibi

sorulara az da olsa cevap verebilmek ve bu fırsatın iyi değerlendirilmesine katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Eser Ön Söz, Giriş ve beş ana bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında umre yolculuğunun bir ibadet olduğu, Müslümanlar için çok önemli işlevi ve anlamları olduğuna dikkat çekilmektedir.

Birinci bölümde, umrenin tarifi, zamanı, fazileti, yapılışı, ihram, niyet, telbiye, ihram yasakları, ihramda iken yasak olmayan bazı fiil ve davranışlar, harem bölgesine giriş, tavaf, sa'y, tıraş olup ihramdan çıkma, umrede kadınlar, başlıklarla umre ibadetinin yapılışı, kolları çeşitli resimlerin eşliğinde ele alınmaktadır.

İkinci bölümde, anlam olarak umre konusu ele alınmaktadır. Birinci bölümde umrenin unsurlarının nasıl gerçekleştirildiği anlatılırken bu bölümde bu unsurların Müslümanlar için ve dinî mahiyetleri açısından taşıdıkları anlamlar ve önemleri üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda ihram, tavaf, sa'y, Hacer-i Esved, Mültezem, Makam-ı İbrahim, Zemzem, tıraş olup ihramdan çıkış gibi umrenin unsurlarının anlam, değer ve önemleri üzerinde durulmaktadır.

Üçüncü bölümde bazı ziyaret yerleri tanıtılmaktadır. Hira, Sevr, Nemire Mescidi, Müzdelife ve Meş'ar-i Haram, Mina, Hayf Camii (Mescid-i Hayf), Akabe, Cin Mescidi, Mualla Kabristanı, Peygamber Efendimizin Doğduğu Ev, Hudeybiye, Kâbe ve Mescid-i Haram ile ilgili bazı bilgiler, Hacer-i Esved, Mültezem, Hicr-i Kâbe, Altınoluk, Şazirvan, Kisve-i Kâbe, Kâbe'nin İçi, Mescid-i Haram, Safa ve Merve kısaca tanıtılmaktadır.

Dördüncü bölüm ise "Mekke-Medine Yolculuğu" başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında Hudeybiye ve Zeyd (r.a)'in şehit edildiği yer, Meymune Valide'nin Kabri, Mekke-i Mükerreme'nin fethi öncesinde İslam ordusunun konakladığı yer ve Mescid-i Feth, Raci olayının gerçekleştiği yer ve Usfan ele alınmaktadır.

Beşinci bölüm ise "Medine-i Münewvere" başlığını taşımaktadır. bu bölümde de manevi atmosfer, Cenetü'l-Baki, Kuba, Kibleteyn Mescidi, Uhud, Hendek, Cuma Mescidi, Mikat Mescidi, Mescid-i Nebevi ile ilgili bazı bilgiler verilmektedir.

Umre yolcularına kolaylık sağlamak amacıyla hazırlanan eser hem kısa ve öz bilgiler hem de 66 fotoğraf, 7 harita ve krokisiyle zenginleştirilmiş görselliği ile kolay kullanımı olan bir çalışma olarak amacını gerçekleştirebilecek niteliktedir.

Umre Duaları

İslam esasları ve ibadetleri içerisinde çok özellikli yere sahip olanlarından bir tanesi de duadır. "İbadetin özü" (Tirmizî, Deavât, 1) olarak tanımlanan dua kişinin Yüce Allah'a yönelip, onunla baş başa kaldığı kıymetli anlardan birisidir. "Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var." (Furkan, 77) uyuğu da kulluk açısından duanın önemini ortaya koymaktadır.

Umre ibadeti de kulum ibadetlere yoğunlaşarak Yüce Allah ile baş başa kalabilmenin en güzel vasıtalarından birisidir. Çünkü umre ibadetinin yapıldığı her mekân ve her an duaya ayrılmış özel zaman ve mekân niteliğindedir.

Bir arınma ve yakarış ibadeti olan umrenin her anında yapılacak dualarda bu kutsal yolun yolcularına yardımcı olmak için Umre Rehberi çalışmasına paralel olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınları arasında Halk Kitapları serisi içerisinde yer alan Umre Duaları isimli kitapçığıdır. Kur'an, sünnet ve salihlerin yakarışlarından derlenmiş ve umre ibadetinin her aşaması göz önünde bulundurularak seçilmiş dualardan oluşmaktadır. Seçilen bu dualar mutlak manada yapılması gerekenler olmayıp, sadece örnek oluşturarak bu kutsal yolun yolcularına kolaylık sağlanması hedeflenmektedir.

Eser, Ön Söz, Umrede Yapılacak Bazı Dualar, Tavaf, Sa'y, Ayrılırken, Medine, Niyetler, Bitirirken, Esmâ-i Hüsna, Kur'an-ı Kerim'den Sureler ve Ayetler ana başlıklarından oluşmaktadır.

Eserde, dualar ile ilgili kısa bir bilgi sunulduktan sonra ihrama girerken okunacak zikirler, telbiye, tekbir, tehlil, tesbih, salavat-ı şerife, yola çıkarken, vasıtaya binerken, Harem'e varınca, Kâbe'yi görünce, mescide girerken ve çıkarken, zemzem içerken, tavafın başlangıcında, Yemen köşesi ile Hacerü'l-Esved köşesi arasında, tavaf namazından sonra, Mültezem'de okunabilecek, Sa'y, Şavt ve Sa'y'ın bitiminde, Merve'de, Mescid-i Nebeviye girerken, Hz. Peygamberin kabrini, Uhut şehitliğini, Bâki mezarlık ve diğer mezarlıkları ziyaret ederken, Mescid-i Nebevi'de ve oradan ayrılırken yapılabilecek örnek dualara yer verilmektedir.

Eserde umre yaparken çeşitli aşamalarda yapılması gereken niyetlerden umreye, umre tavafına, sa'yine, tavafa yapılacak niyetler de kısaca zikredildikten sonra Esmâ-i Hüsna ile bazı sure ve ayetlere yer verilmektedir.

Umre Duaları isimli eser, içeriği ve cepte taşımaya müsait fiziki ölçütleri ile bu kutsal yolun yolcularına yolculukları boyunca yapacakları dualarda güzel bir el kitabı niteliğindedir.